

UNDERGROUND PRAHA – KOŠICE

18. 9. 2024, Čítárna UNIJAZZ, Husitská 22, Praha 3

Tisková zpráva Ústavu pro studium totalitních režimů ze dne 11. 9. 2024

Ve středu 18. 9. 2024 v 19 hodin se v prostorách Čítárny UNIJAZZ na pražském Žižkově uskuteční nevšední křest tří knih. První část křtu sestává z prezentace dvou dílů knih o undergroundu (Underground v letech 1981-1986, Underground v letech 1987-1988, ed. Ladislav Kudrna, vyd. nakladatelství Pulchra, Ústav pro studium totalitních režimů), další pak bude věnována publikaci Zakázaná výstava 77 autorské dvojice Daniel Pastirčák a Rudolf Prekop (vyd. ÚSTR). Nevšední atmosféru akce prezentované pod názvem Underground Praha – Košice zvýrazní vystoupení skupiny Motl Family, jejíž repertoár tvoří kultovní undergroundové songy Mejly Hlavsy a Sváti Karáska. Součástí programu bude vernisáž fotografií Rudolfa Prekopa a Eduarda Štefana – jediných exponátů Zakázané výstavy, které se před zničením a rozkradením podařilo zachránit. Jejich unikátní veřejná prezentace proběhne poprvé po 47 letech. Akce je volně přístupná veřejnosti.

UNDERGROUND V LETECH 1981-1986

Ladislav Kudrna (ed.)

Vydává: Pulchra, Ústav pro studium totalitních režimů

Zostření mezinárodní situace na začátku osmdesátých let 20. století vedlo k nové eskalaci studené války, která se odrazila na tvrdosti represí komunistického režimu vůči Chartě 77 a undergroundu. Donucovací aparát spustil celostátní akci „Satan“, vrcholící v listopadu 1981 zásahem proti redakci časopisu Vokno, souběžně probíhala akce „Asanace“, která do zahraničí vyštvala celou řadu osobností z řad domácí opozice. Aktivních v té době zůstalo podle údajů Státní bezpečnosti pouze přibližně šedesát disidentů. Pronásledování, každodenní šikana, fyzické útoky, ponižování, ale i mučení u výslechů nastolilo otázku dočasného pozastavení činnosti Charty 77 a rozproudily se bouřlivé diskuse, když ze strany undergroundu přišla legitimní otázka, zda i nadále pokračovat v „nepolitické“ politice, či zda již nenazrál čas vyjít do ulic ...

Příspěvky do tohoto – v pořadí již pátého – sborníku věnovaného undergroundu, vznikly na základě různého metodologického přístupu. Zatímco někteří autoři zde prezentují standardní odborné studie, jiní šli cestou esejistickou či pamětnickou. Vedle textů editora Ladislava Kudrny jsou v knize texty dalších osmi autorů: **Barbary Bothové, Petra Blümla, Jana Cholínského Františka Stárka Čuňase, Jana Cholínského, Zdeňka R. Nešpora, Martina Valenty a Petry Veselé.**

UNDERGROUND V LETECH 1987-1988

Ladislav Kudrna (ed.)

Vydává: Pulchra, Ústav pro studium totalitních režimů

Navazující šestý svazek s výstupy z konference Underground a Československo se tentokrát zabývá roky 1987 a 1988. Normalizační režim se v tomto období doslova zakonzervoval sám do sebe. Gorbačovův Sovětský svaz dal najevo, že nebude hovořit do vnitřních záležitostí svých

satelitů. V sousedním Polsku a Maďarsku vyjednával režim s opozicí, která se začala podílet na moci. U nás ale vláda jedné strany dál pronásledovala nejen politické, ale i kulturní a společenské aktivity.

Editorem obou vydání je **Ladislav Kudrna, ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů**: „V první polovině 90. let jsem začal studovat na vysoké škole a objevovat nový svět. Tehdy byl pro mě underground spjat s Filipem Topolem a jeho nepřekonatelnou kapelou *Psí vojáci*. Dnes je pro mě underground spjat s mým kamarádem a spoluautorem mnoha studií, Františkem Stárkem Čuňasem, s nímž jsem se seznámil na půdě Ústavu pro studium totalitních režimů,“ popisuje Ladislav Kudrna. Právě underground byl páteří Charty 77, respektive nejvíce signatářů pocházelo z řad „podzemí“, kteří navzdory tvrdým represím, pronásledování, šikaně a věznění, ale nikdy nevzdali boj za svobodu. Čtenář tak může v obou publikacích nalézt příspěvky od již známých autorů, přičemž Ladislav Kudrna pak do nové publikace přispěl nejen úvodní statí, seznamující s politickou i společenskou situací v inkriminovaných letech 1987-1988, ale i připomínkou první politické demonstrace od srpna 1969, která proběhla na Den lidských práv 10. prosince 1987.

ZAKÁZANÁ VÝSTAVA 77

Rudolf Prekop a Daniel Pastirčák

Vydává: Ústav pro studium totalitních režimů

Skupina nonkonformních studentů Střední umělecké průmyslové školy v Košicích na jaře 1977 uspořádala velkou skupinovou multižánrovou výstavu. Poezie, fotografie, kresba, malba, socha, plastika tvořily dohromady neobyčejně intenzivní proud svobodné kreativity. Euforická atmosféra po zahájení výstavy nedlouho po zveřejnění Charty 77 však měla velmi krátké trvání. Na základě udání informátora s krycím jménem Ekonom byla výstava po 24 hodinách příslušníky košické Státní bezpečnosti uzavřena. Události, které následovaly, se výrazně propsaly do životních osudů všech zúčastněných.

„Myšlenka sestavení této publikace vznikla, když jsem před pár lety v rámci profesorského řízení na FAMU sestavoval text statě ‚Imaginativní fotografie‘. Bylo to autorské ohlédnutí za událostmi, které mě na mé tvůrčí dráze nejvíc ovlivnily. Čím dál, tím více, mi z této rekapitulace vycházela ‚Zakázaná výstava‘ jako ta nejzásadnější. To byl začátek a spouštěč procesu, na konci kterého se nachází publikace, která po téměř padesáti letech tyto události českému čtenáři textově i obrazově uceleně přibližuje,“ uvedl **Rudolf Prekop**, jeden z dvojice autorů. Kniha vychází v češtině v překladu Ondřeje Mrázka.

Všechny tři publikace lze nyní zakoupit ve vybraných knihkupectvích nebo prostřednictvím internetu na stránkách knihkupectví [Kosmas](#).

SLEDUJTE NÁS DÁLE NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH:

[Facebook](#)

[X \(Twitter\)](#)

[Youtube](#)

[Instagram](#)

Kontakt pro novináře:

Petra Jungwirthová, tisková mluvčí, +420 770 172 146, press@ustrcr.cz

ÚSTAV PRO STUDIUM TOTALITNÍCH REŽIMŮ (ÚSTR) je organizační složkou státu, do jehož činnosti lze zasahovat pouze na základě zákona. (Činnost a poslání ÚSTR jsou ukotveny Zákonem o Ústavu pro studium totalitních režimů a o Archivu bezpečnostních složek 181/2007 Sb. ze dne 8. 6. 2007). Definuje se jako paměťová instituce zkoumající dobu nacistické okupace 1939–45 a dobu komunistické nadvlády 1948–1989. Poskytuje veřejnosti výsledky své činnosti, zejména zveřejňuje informace o době nesvobody, o období komunistické totalitní moci, o činech a osudech jednotlivců, vydává a šíří publikace, pořádá výstavy, semináře, odborné konference a diskuse. Spolupracuje s vědeckými, kulturními, vzdělávacími a dalšími institucemi za účelem výměny informací a zkušeností v odborných otázkách, stejně tak se zahraničními institucemi a osobami, které mají obdobné zaměření. Podřízenou organizací ÚSTR je **Archiv bezpečnostních složek (ABS)**, který spravuje veškeré písemnosti všech bezpečnostních složek z doby nacismu i komunismu, tedy nejenom Státní bezpečnosti, ale i Veřejné bezpečnosti, civilní a vojenské rozvědky. Ředitelem Ústavu pro studium totalitních režimů je Ladislav Kudrna.